

FRYS LÂN GAAT VOOR DE

**WAT VINDEN DE INWONERS
VAN DE LEEFOMGEVING IN
HUN EIGEN GEMEENTE?**

provinsje fryslân
provincie fryslân

INHOUDSOPGAVE

PAGINA

Voorwoord	4
Gemeente Ooststellingwerf	5
Gemeente Heerenveen	8
Gemeente Súdwest-Fryslan	10
Gemeente Leeuwarden	13
Gemeente Noardeast-Fryslân	17
Gemeente De Fryske Marren	19
Gemeente Waadhoeke	21
Gemeente Ameland	23
Colofon	25

VOORWOORD

Fryslân is een prachtige provincie om te wonen, juist omdat mensen op elkaar kunnen rekenen en de Fryse Mienskip een belangrijke troef is. Helaas vallen er, om verschillende redenen, toch mensen buiten de boot. ‘Meedoen in de samenleving’ is makkelijk gezegd, maar er zijn genoeg Friese inwoners die op dit vlak drempels ervaren. Mee kunnen doen in de samenleving heeft een positief effect op gezondheid en gezondheid heeft een positief effect op actieve deelname in de samenleving. Vanuit die gedachte hebben Tûmba, COC Friesland en Healthy Ageing Netwerk Noord-Nederland (HANNN) de afgelopen jaren hun krachten gebundeld in het programma Fryslân gaat voor de 10! Om met elkaar bij te dragen aan meer gezonde jaren voor de inwoners van Fryslân in een omgeving waar iedereen meetelt en mee kan doen.

Van belang hierbij was om het persoonlijke contact met de Friese inwoners op te zoeken. Inwoners voor te lichten en met hen in gesprek te gaan over een gezonde leefstijl en het voorkomen van uitsluiting. Waar mogelijk werd hierbij de samenwerking opgezocht met lokale overheden, welzijnsorganisaties en andere relevante partijen om aan krachtenbundeling te doen en mogelijke versnippering te verminderen.

Tijdens de activiteiten van Fryslân gaat voor de 10! door heel de provincie, waren deze persoonlijke contacten en gesprekken met inwoners belangrijk. Vooral onze Karavaandagen bleken hiervoor erg geschikt. Alle bezoekers en deelnemers werden een aantal vragen gesteld. Hoe ervaren zij hun leefomgeving? Waar lopen ze tegenaan? Welk cijfer geven zij hun gemeente en leefomgeving? En hebben zij zelf ideeën voor een Fryslân waar iedereen meetelt en mee kan doen?

De resultaten van deze gesprekken en vragen tijdens de Karavaandagen zijn in deze publicatie verwerkt. Gebundeld per gemeente benoemen we de meest genoemde opmerkingen, ervaringen, ideeën en wensen vanuit de inwoners zelf. Als naslagwerk, maar ook ter inspiratie voor de verschillende gemeentes voor toekomstige verbeterpunten en acties. Om met elkaar te zorgen voor een Fryslân waar iedereen er toe doet en men in goede gezondheid ouder kan worden.

OOSTSTELLINGWERF

WAT VINDT OOSTSTELLINGWERF?

APPELSCHA

7.7

De inwoners van Appelscha zijn over het algemeen tevreden met hun woon- en leefomgeving. Er zijn wel een aantal verbeterpunten die meerdere malen worden genoemd. Een aantal inwoners wensen bijvoorbeeld meer wandelroutes en wandelkaarten, anderen geven juist aan dat er teveel toerisme is en dat dit voor (te) veel drukte zorgt. Balans hierin is dus gewenst. Gym voor ouderen moet blijven en vooral niet te duur worden. Er mogen meer terrassen op leuke plekken komen en een groter woningaanbod zou ook fijn zijn.

Punten die herhaaldelijk terugkwamen, betreffen het aanbod voor jeugd en ouderen. Dit mag echt beter en men geeft aan dat dit belangrijk is voor de leefbaarheid. Ook willen inwoners de provincie betaalbaar houden, zodat iedereen kan blijven meedoen. Het verzoek om meer speeltuinen was een laatste punt dat regelmatig werd genoemd. Het gros van de gesproken inwoners vindt dat hier meer van mogen komen.

gemeente

ooststellingwerf

OOSTERWOLDE

7.6

Uit de gegeven cijfers voor Oosterwolde kan gesteld worden dat de inwoners hier tevreden zijn en Oosterwolde een ruime voldoende geven. De genoemde verbeterpunten lopen flink uiteen: van nieuwe faciliteiten als een hotel tot betere verbindingen in het openbaar vervoer, betere fietspaden en meer mogelijkheden om te sporten.

De inwoners geven aan vooral meer aandacht voor acceptatie, bevordering van de mentale gezondheid en inclusie te willen. Veel mensen maken zich daar zorgen over. Het verbeteren van voorzieningen voor jeugd en ouderen komt ook naar voren. Als laatste punt wordt de verbetering van het sportaanbod veel genoemd. Het gaat dan om meer verschillende soorten sport maar ook meer mogelijkheden (tijden en locaties) om te sporten. Volgens de inwoners mag dit wel wat meer laagdrempelig aangeboden worden. Sporten is gezond wordt veel gezegd, maar het is ook best duur en dat is een belemmering om mee te doen.

OLDEBERKOOP

8.2

Naast dat de bewoners erg eensgezind waren over het cijfer van hun woonplaats, waren de meningen en genoemde verbeterpunten ook vrij identiek.

Men verlangt vooral erg naar sociale contacten. Er kan dan ook gekeken worden naar de sociale voorzieningen en initiatieven in het eigen dorp. Daarnaast wordt het beperkte woningaanbod genoemd.

Het openbaar vervoer is een duidelijk punt van verbetering. Ook de verlichting bij wegen en fietspaden wordt veel genoemd. Dit mag/moet echt beter volgens de inwoners. Juist omdat je met het openbaar vervoer niet zoveel mogelijkheden hebt, is veilig kunnen fietsen extra belangrijk.

HAULERWIJK

6.3

In Haulerwijk lagen de meningen heel ver uit elkaar. Er is een 1 en een 10 gegeven. de verbeterpunten die genoemd werden, zijn hier heel specifiek en vooral op de persoon zelf gericht. Denk hierbij aan het goedkoper maken om er te leven. Meer doen voor de jongeren, meer groenvoorzieningen en bankjes met een afvalbak ernaast plaatsen. Ook wordt de specifieke wens van een kinderopvang naast sportvoorzieningen meerdere keren genoemd. Als laatste wordt ook hier aangegeven dat er meer activiteiten en mogelijkheden voor de jeugd mogen komen.

RAVENSWOUD

8.2

In Ravenswoud kwam iemand onder andere met het idee voor een denksportcentrum voor ouderen. Zodat naast het gezond houden en trainen van je brein, ook de eenzaamheid kan worden tegengegaan. Meer voorzieningen voor jongeren wordt ook in Ravenswoud weer genoemd.

Men is over het algemeen blij met hun woonplaats, maar maakt zich in Ravenswoud veel zorgen over de dorpen. Hoe houden we de dorpen leefbaar? Wat kunnen we doen om het dorp aantrekkelijk te houden om te blijven wonen?

HEERENVEEN

WAT VINDT HEERENVEEN?

HEERENVEEN

7.7

In Heerenveen wordt als verbeterpunt vaak genoemd dat er meer aanbod voor de jongeren moet komen. Belangrijk hierbij is wel dat dit vervolgens goed promoot wordt om te zorgen dat de jongeren ervan op de hoogte zijn. Er moet regelmatig aandacht aan worden gegeven.

Daarnaast zijn meerdere mensen enthousiast over het idee om een maatjessysteem te ontwikkelen in de buurt. Een maatje kan helpen bij het tegengaan van eenzaamheid, maar ook ondersteunen bij het creëren van motivatie voor een gezonde leefstijl. Als laatste komt naar voren dat er meer aandacht mag komen voor diversiteit.

JUBBEGA

7.9

De inwoners van Jubbega vinden een gezond leven erg belangrijk en willen graag dat de gemeente hen daarbij helpt. De heersende overtuiging is dat het maken van gezonde keuzes niet makkelijk is en daarnaast veel geld kost.

Men zou graag hulp op maat zien en het waarderen als er meer acceptatie komt. Er wordt namelijk wel gezegd dat iedereen er toe doet en mee mag doen, maar dat wordt niet altijd zo gevoeld.

SÚDWEST-FRYSLAN

WAT VINDT SÚDWEST-FRYSLAN?

Gemeente

Súdwest-Fryslân

S N E E K

8.0

Bij de inwoners van Sneek scoort de stad én Friesland over het algemeen erg goed. Wel worden er wat punten ter verbetering genoemd. Zo is er best veel vervuiling, zoals zwerfvuil en hier mag volgens de inwoners veel meer aan gebeuren. Een veel genoemd punt hier is het (beperkte) aantal voorzieningen voor de jeugd.

Naast aandacht voor de jeugd vinden de ouders speeltuinen voor kinderen een belangrijk punt en dan met name de ligging. Want soms moeten kinderen eerst een drukke straat oversteken voor ze in de speeltuin kunnen spelen.

Verder willen de inwoners graag groen behouden en werd ook genoemd dat het belangrijk is om discriminatie tegengaan. In de wijk waar Fryslân gaat voor de 10! deze dag was, is een AZC gevestigd en de omwonenden hebben daar uiteenlopende meningen over. Dit varieert van 'we moeten die mensen helpen, want iedereen heeft recht op een veilige leefomgeving' tot 'het is hier vol genoeg en er zijn al veel mensen uit de buurt met problemen'. Goede informatieverstrekking en communicatie hierover is van belang.

B O L S W A R D

7.4

In Bolsward waren de meningen aardig gelijkgezind. De gemeente moet wel echt wat doen aan het openbaar vervoer, volgens de inwoners. Het huidige openbaar vervoer is een veelgenoemd en groot struikelpunt. Dit betreft zowel de verbindingen als de weinige oplaadpunten voor de ov-chipkaart. Verder komt ook in Bolsward het woningaanbod en het aanbod voor jongeren terug als feedback. Daarnaast mag het aanbod dat er nu reeds is voor ouderen meer en beter gepromoot worden. Dan maken er waarschijnlijk ook meer mensen gebruik van. Er worden tevens nog een aantal andere zaken teruggekoppeld. Zoals meerdere vernielingen waar de inwoners last van hebben, een karig winkelaanbod en de wens voor een beter aanbod aan sport en zwembles op bijvoorbeeld de scholen.

De inwoners van Bolsward zijn over het algemeen blij en tevreden om in Friesland te wonen, maar zien ook zeker verbeteringen die ervoor kunnen zorgen dat de provincie blijft groeien met behoud van alle mooie eigenschappen.

Mensen in Workum geven aan dat de Friese taal soms als een barrière kan voelen; “Als je geen Fries spreekt, hoor je er niet helemaal bij”. Desalniettemin geven anderen weer aan dat ze Fryslân juist als een hele inclusieve plek beschouwen.

Fryslân gaat voor de 10! was in Workum aanwezig bij de Onbeperkte Elfstedentocht. Een aantal mensen hier merkten op dat het jammer is dat deze vorm van de Elfstedentocht minder aandacht en publiciteit krijgt als andere vormen van de Elfstedentocht. Hier is dus nog ruimte voor verbetering en meer inclusiviteit.

Ook gaf iemand aan dat als hij 3 jaar geleden een cijfer moest geven aan de provincie Fryslân, hij het een 3 had gegeven. Maar dat het hebben van goede, positieve mensen in het leven, veel verschil maakt. Mensen met een beperking kunnen anderen veel leren, vooral in het vermogen om te relativeren.

LEEWARDEN

WAT VINDT LEEUWARDEN?

Gemeente Leeuwarden

GROU

7.4

In Grou was een vrij grote verdeling van meningen te zien. Inwoners zijn tevreden, maar zien ook zeker mogelijkheden om van een 7 een 9 te maken.

Het grootste punt van verbetering is duidelijk het openbaar vervoer. Bijna iedereen die langskwam, had wel iets te zeggen over het OV.

Daarnaast kwam ook in Grou het tekort aan voorzieningen voor jeugd en ouderen weer ter sprake. Men kwam bijvoorbeeld met een idee voor een dorps huis waar jong en oud elkaar kunnen ontmoeten. Dit moet dan wel goed onder de aandacht worden gebracht, zodat mensen zich welkom voelen om daar naartoe te gaan. Ook waren er wat klachten over de snelheid van auto's binnen en buiten de bebouwde kom. Meer flitspalen kunnen volgens een aantal inwoners een goede oplossing zijn.

Als laatste werd het huisartsenaanbod in het dorp genoemd. Dit aanbod lijkt niet heel stabiel of duidelijk. Er zijn mensen die niet precies weten wie hun huisarts is.

LEEUWARDEN

7.6

Met Fryslân gaat voor de 10! is veel feedback opgehaald in diverse wijken in Leeuwarden. Leeuwarden scoort een ruime voldoende, maar heeft verschillende punten van verbetering. Waarschijnlijk leidt het grotere aantal inwoners ook tot meer diverse ervaringen van wat goed is en of wat beter kan. Het belangrijkste en meeste genoemde punt gaat over het aantal sportfaciliteiten en dan met name de mogelijkheden buiten en of voor mensen die niet veel te besteden hebben. Er is dan ook veel vraag naar goedkope of gratis faciliteiten. Buitenactiviteiten zouden al een grote toevoeging zijn of meerdere openluchtwembaden. Ook wensen de inwoners een ruimer winkelaanbod en meer kunst- en cultuur aanbod.

Net als in veel andere steden en dorpen in Friesland, komt ook hier meer aandacht voor jeugd en ouderen naar voren. Naast de meer fysieke wensen, vinden de inwoners gelijkheid en het creëren van cohesie erg belangrijk.

Als laatste ontvingen we nog een aantal specifieke verzoeken. Onder andere werd de wens voor een katten café genoemd maar ook een indoor skate- freerunhal zodat veel jongeren hier kunnen sporten.

De bewoners van Stiens zijn eigenlijk erg tevreden over hun woon- en leefomgeving. Puntje ter verbetering hier is het hebben van meer aandacht voor het schoonhouden van het dorp.

Het hebben van betere openbaar vervoer verbindingen zou voor veel inwoners een groot verschil maken.

DE WIJK BILGAARD

In Bilgaard wil men graag een grotere verbondenheid zien. Er is veel versnippering, meer verbinding tussen verschillende (maatschappelijke) organisaties is gewenst. Er is een sterke wens voor een breder winkelaanbod zodat men in eigen omgeving kan (blijven) winkelen. Daarnaast hebben diverse ouderen het gevoel dat de lokale zorg meer aandacht heeft voor de jongere generatie. Zij ervaren langere wachttijden en minder aandacht.

Een aantal mensen met een (lichte) beperking noemt dat de gemeente voorheen regelmatig bijeenkomsten voor hen organiseerden. Om elkaar te ontmoeten. Deze activiteiten vinden inmiddels niet meer plaats en willen ze graag terug zien.

In Bilgaard heeft Fryslân gaat voor de 10! veel feedback ontvangen van en over migranten. Er wordt veel overlast ervaren van een specifieke groep. Wel wordt daarbij genoemd dat dit niet per se aan de jongeren ligt maar dat de betreffende ouders misschien meer begeleiding moet krijgen. Migrantengroepen zelf vinden Friesland en Bilgaard over het algemeen een prettige plek om te wonen. Het is fijn en gemoedelijk maar je moet elkaar gewoon de ruimte geven. Er wordt wel ervaren dat je als migrant vaak harder moet werken en dat de jonge generatie dit (weer) moeten leren.

Geopperd wordt om in migrantengroepen een soort tussenpersoon of ambassadeur uit eigen groep in te zetten om de drempel te verlagen.

De wens tot meer contact met andere Nederlanders is meerdere malen geuit en men wil ook graag de Nederlandse taal beter leren. Als laatste punt worden de vele luchtmacht oefeningen in Bilgaard genoemd. Dit zorgt voor de nodige geluidsoverlast.

Het gemiddelde cijfer laat zien dat de inwoners van Mantgum erg tevreden zijn over het dorp waarin zij wonen. Over het algemeen wordt iedereen geaccepteerd en in hun waarde gelaten. De ruimte in het dorp is voor de meesten erg belangrijk. Kinderen kunnen hierdoor veel naar buiten.

Mensen met een beperking worden gehoord en gezien en de inzet van vrijwilligers en het dorps huis binnen het dorp wordt goed ontvangen door de inwoners.

Wel willen mensen graag meer woningen voor starters en senioren in Mantgum zien. Ouderen willen graag wat kleiner wonen en zo wordt de uitstroom van jongeren in Mantgum ook tegengegaan.

De wens voor meer ondersteuning wat betreft integratie is aanwezig. Enkele inwoners ervaren pestgedrag tegenover mensen met een andere afkomst. Dit vinden ze vervelend omdat dit niet past bij een dorp waarin iedereen welkom hoort te zijn. Als laatste werd duidelijk dat er meerdere inwoners zijn die graag meer of betere OV-diensten richting de Randstad willen.

Gemeente Leeuwarden

NOARDEAST-FRYSLÂN

WAT VINDT NOARDEAST-
FRYSLÂN?

GEMEENTE
NOARD
EAST FRYSLÂN

D O K K U M

8 . 6

Over het algemeen zijn de inwoners van Dokkum erg tevreden met hun woonplek, dat blijkt ook wel uit de cijfers die men hun woonplaats geeft. Men gaf vooral aan belang te hebben bij betere en bredere fietspaden. Ook is er de wens naar wat meer activiteiten voor de diverse doelgroepen. Een groter winkelaanbod kan in ieder geval ook op veel enthousiasme rekenen.

K O L L U M

7 . 7

Ook in Kollum is men erg positief over de plek waar men woont. De genoemde verbeterpunten liggen hier vooral op het gebied van openbaar vervoer. Dat is volgens de inwoners ondermaats. De wens van velen is dan ook om hier verbeteringen in te zien.

Daarnaast is meerdere keren aangegeven dat er te veel regels zijn. Dit geldt onder meer voor de boeren. Met al die regels valt moeilijk te werken, vooral als deze wetten en regels steeds veranderen. Meer en betere samenwerking en contacten tussen de gemeente en de inwoners kan hier een verschil maken. De gemeente kan dan beter inspelen op de behoeften van haar inwoners. Als laatste puntje werd genoemd dat een McDonald's welkom is in het dorp.

DE FRYSKE MARREN

WAT VINDT DE FRYSKE MARREN?

DE FRYSKE MARREN

Het meest genoemde aandachtspunt in Oosterzee was om meer voorzieningen voor jeugd en ouderen te hebben. Ook is er veel vraag naar meer verbinding en verbroedering tussen eenieder. Er is/was veel onrust door de aanwezigheid van migranten, maar men wil juist meer contact met elkaar. Dus niet over elkaar praten maar met elkaar!

Inwoners van Oosterzee vinden de natuur belangrijk. De natuur moet schoon blijven en goed worden onderhouden. Er kwam ook naar voren dat de kwaliteit van het onderwijs wat beter kan aangezien het aanbod vrij beperkt is. Als laatste vinden de inwoners het belangrijk dat er buitenfaciliteiten voor sport beschikbaar zijn.

WAADHOEKE

WAT VINDT WAADHOEKE?

GEMEENTE
waadhoeke

Tijdens het evenement de Onbeperkte Elfstedentocht werd duidelijk dat deelname van mensen met een beperking de saamhorigheid versterkt en bijdraagt aan een inclusievere samenleving. Naast inwoners van Franeker zelf, spraken we ook mensen uit andere delen van Friesland die bij dit event aanwezig waren. De gesprekken en gegeven antwoorden waren dan vaak ook iets breder dan alleen over Franeker. Sommige nieuwkomers in Friese dorpen en de kleinere steden zoals Franeker, ervaren moeilijkheden bij het aansluiten bij hechte gemeenschappen. Openheid en begrip zijn hier dan ook belangrijk.

Het bevorderen van een open mentaliteit en het voorkomen van teveel druk moet eigenlijk al een plaats hebben op de (lokale) basisscholen.

Er werd verschillende malen voorgesteld om ideeën voor een inclusievere leefomgeving gezamenlijk in dorpen op te pakken. Dit kan bijdragen aan een meer inclusieve samenleving in geheel Friesland.

AMELAND

WAT VINDT AMELAND?

De beleving op Ameland kenmerkt zich door hoge cijfers waarbij vooral kinderen volop genieten van het eiland en de vrijheid die hierbij hoort. De hechte gemeenschap, waarin iedereen elkaar kent, schept een warme sfeer en biedt een gevoel van veiligheid. Velen ervaren Ameland als een plek waar ze volledig zichzelf kunnen zijn. Niettemin brengt deze nabijheid ook uitdagingen met zich mee, vooral omdat iedereen elkaar kent.

“Omdat het vrij klein is en je bijna iedereen kent, wordt er snel geoordeeld of gepraat over je als je anders bent dan anderen”

Er wordt meerdere malen genoemd dat afwijken van ‘de norm’ niet altijd goed wordt gerespecteerd en geaccepteerd. Mede doordat het eiland als het ware 'afgesloten' is van het vasteland, geeft dat andere normen, waarden en looks. Doordat iedereen elkaar kent, wordt er snel geoordeeld of over je gepraat als je anders bent dan de meeste eilandbewoners. Men vindt dit soms moeilijk te accepteren.

Voorlichting op scholen wordt meerdere malen benoemd. Goede voorlichting is belangrijk, op een persoonlijke en open manier.

Daarnaast worden de grote aantallen toeristen soms als hinderlijk ervaren en is er de wens voor meer sportvelden.

FRYS LÂN GAAT VOOR DE 10

Meer weten?

Kijk dan op www.fryslangaatvoorde10.frl

COLOFON

Deze publicatie is samengesteld door HANNN.
Alle hierin verwerkte informatie is binnen Fryslân gaat voor de 10! opgehaald tijdens de diverse activiteiten en komt direct voort uit persoonlijke contacten met de Friese inwoners.

Tekst en redactie

Allette Snijder

Vormgeving

Janneke Annema

December 2023

Alles uit deze uitgave mag, mits met bronvermelding, worden vermenigvuldigd en openbaar gemaakt.